

Az adatok átvétele és szerkesztése

A standard nem tesz róla említést, azonban a könyvvizsgálati mintavételezés során számolni kell azzal, hogy az ügyfelek számítógépes feldolgozási rendszerei különbözőek és néhány kivételtől eltekintve a rendszergazdák elutasítják a könyvvizsgálati programokhoz való illesztéstől. Ezért már az ajánlatadáskor tisztázni kell az ügyfél számítógépes programjának képességét és a rendszergazda készségét a megfelelő transzformáció végrehajtására. Amennyiben a program szolgáltatása eleve tartalmazza a megfelelő *.xls formátumú adatmentést, a számítógéppel támogatott könyvvizsgálói mintavétel nagy valószínűséggel végrehajtható és a könyvvizsgálati bizonyítékszerzés egyéb területeken is támogatást kap például a teljesség megítéléshez. A feltételes megfogalmazásra azért van szükség, mert a programok egyes esetekben nem a könyvvizsgáló igényét kívánják kielégíteni, hanem a felhasználó ügyfelekét, mely kihat az *.xls formátumban mentett adatok tartalmára és formájára is.

Két komoly problémával találkozhatunk. Az egyik, amikor a lista nem csak egyedi tételeket tartalmaz, hanem összesítéseket is. Azt már a főkönyvi kivonatok átvétele során is megtanulhattuk, hogy az *.xls formátumú átvételben a végső összesítésen kívül minden más csoportosítás és összegzés jelentős többletmunkát okoz, mert ezektől előzetesen meg kell szabadulni, ki kell törölni. A másik komoly problémát, és gyakorlatilag megoldhatatlan feladatot jelenthet, amikor formai, A4,A3 megjelenítés okán a program olyan listát ad, mely nem egy sorban tartalmazza a gazdasági művelet, vagy eszköz-forrás állomány összes azonosító tételét. Például a tárgyi eszközök leltára egyedi tételeként több sorban ismétlődve az alábbiak szerint:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Sorszám: XXXX - Copyright (C) XXXXXXXX.						
Tárgyi eszközök nyilvántartás lista (08.12.31)XX 1. oldal						
Nyilv. szám	Név		Számviteli tv. szerint		Adótörvény szerint	
Dátum	Művelet					
07-11-00001	Únyilvántartó program					
2007.08.30	Aktiválás	Bruttó érték: 14.400,0 (14.400,0)	14.400,0	14.400,0	14.400,0	14.400,0
2007.09.30	Leírás		14.400,0	0	14.400,0	0
07-11-00002	Office 2003					
2007.09.24	Aktiválás	Bruttó érték: 2 * 68.550,0	137.100,0	137.100,0	137.100,0	137.100,0
2007.09.30	Leírás		137.100,0	0	137.100,0	0
07-13-00001	XXX-572/Ford Transit Van "de minimis"					
2007.03.13	Aktiválás	Bruttó érték: 3.874.884,0 (3.874.884,0)	3.874.884,0	3.874.884,0	3.874.884,0	3.874.884,0
		Maradv.érték:700.000,0 (0,0)	700.000,0			
2007.03.31	Leírás	3.174.884,0*20(20)%/365*19	33.053,0	3.841.831,0	40.341,0	3.834.543,0
2007.06.30	Leírás	3.174.884,0*20(20)%/365*91	158.307,0	3.683.524,0	193.211,0	3.641.332,0
2007.09.30	Leírás	3.174.884,0*20(20)%/365*92	160.047,0	3.523.477,0	195.334,0	3.445.998,0
2007.12.31	Leírás	3.174.884,0*20(20)%/365*92	160.047,0	3.363.430,0	195.334,0	3.250.664,0
2008.03.31	Leírás	3.174.884,0*20(20)%/366*91	157.876,0	3.205.554,0	192.685,0	3.057.979,0
2008.06.30	Leírás	3.174.884,0*20(20)%/366*91	157.876,0	3.047.678,0	192.684,0	2.865.295,0
2008.09.30	Leírás	3.174.884,0*20(20)%/366*92	159.611,0	2.888.067,0	194.802,0	2.670.493,0
2008.12.31	Leírás	3.174.884,0*20(20)%/366*92	159.614,0	2.728.453,0	194.806,0	2.475.687,0

Az ilyen listázás bármilyen formátumú, csak manuális mintavételezésre adhat lehetőséget. Ezzel szemben a „könyvvizsgáló barát” megoldás az, amikor egy tétel, vagy gazdasági művelet valamennyi adata egy sorban szerepel, nincsenek lapdobások, fejlécek, összesítések és például a következők szerint tartalmazza az adatokat:

Immateriális javak és tárgyi eszközök nyilvántartó lista

Nyilvszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Főkönyv	Sztv. Kulcs	Bruttó				Sztv. ÉCS				Sztv. Nettó			
					Nyitó	Növekedés	Csökkenés	Záró	Nyitó	Növekedés	Csökkenés	Záró	Nyitó	Növekedés	Csökkenés	Záró
XX-11-00001	2007.08.30	Útnyilvántartó program	11142	100%	14 400	0	0	14 400	14 400	0	0	14 400	0			0
XX-11-00002	2007.09.24	Office 2003	11142	100%	137 100	0	0	137 100	137 100	0	0	137 100	0			0
XX-11-00003	2007.09.24	Windows XP	11142	100%	97 650	0	0	97 650	97 650	0	0	97 650	0			0
XX-11-00004	2007.09.24	NOD32 antivírus	11142	100%	19 910	0	0	19 910	19 910	0	0	19 910	0			0
XX-13-00001	2007.03.13	XXX-122/Ford Transit Van "de minimis"	13120	20%	3 874 884	0	0	3 874 884	511 454	634 977	0	1 146 431	3 363 430	0	0	2 728 453
XX-13-00002	2007.03.27	XXX-X 14 elektromos targonca"de min.""	13110	50%	2 389 031	0	0	2 389 031	916 339	1 194 516	0	2 110 855	1 472 692	0	0	278 176
XX-13-00003	2007.06.01	Xxxxxxx+ tetőpönyva	13140	100%	90 943	256 384	0	347 327	90 943	256 384	0	347 327	0			0
XX-13-00004	2008.11.04	XXX-222/Mercedes Sprinter	13120	20%	0	6 716 614	0	6 716 614	0	174 557	0	174 557	0			6 542 057
XX-14-00001	2007.01.02	XXX-111/W.Passat	14120	20%	5 982 799	0	0	5 982 799	993 827	996 560	0	1 990 387	4 988 972	0	0	3 992 412
XX-14-00002	2007.02.13	XXX-333/Skoda Roomster	14120	20%	3 029 320	0	0	3 029 320	428 624	485 864	0	914 488	2 600 696	0	0	2 114 832
XX-14-00003	2007.04.12	xxx szék	14160	100%	47 332	0	0	47 332	47 332	0	0	47 332	0			0
XX-14-00004	2007.04.17	xxxxxxxtartó	14160	100%	49 920	0	0	49 920	49 920	0	0	49 920	0			0
XX-14-00005	2007.04.17	xxxx TV	14110	50%	228 990	0	0	228 990	81 241	114 495	0	195 736	147 749	0	0	33 254
XX-14-00006	2007.05.11	xxxrendszer	14110	50%	112 800	0	0	112 800	36 309	56 400	0	92 709	76 491	0	0	20 091
XX-14-00007	2007.06.06	XXX-139/Skoda Fabia C. Ambiente	14120	20%	3 309 240	0	0	3 309 240	310 258	541 848	0	852 106	2 998 982	0	0	2 457 134
XX-14-00008	2007.06.06	XXX-500/Skoda Fabia C. Ambiente	14120	20%	3 309 240	0	0	3 309 240	310 258	541 848	0	852 106	2 998 982	0	0	2 457 134
XX-14-00009	2007.06.28	XXX-622/Skoda Fabia C.Ambiente	14120	20%	3 308 050	0	0	3 308 050	277 477	541 610	0	819 087	3 030 573	0	0	2 488 963
XX-14-00010	2007.07.11	XXXXXX SCX-4521F nyomató	14160	100%	131 670	0	0	131 670	131 670	0	0	131 670	0			0
XX-14-00011	2007.07.20	XXX-777/W Passat	14120	20%	6 127 634	0	0	6 127 634	445 510	985 527	0	1 431 037	5 682 124	0	0	4 696 597
XX-14-00012	2007.09.24	Számítógép	14160	100%	122 106	0	0	122 106	122 106	0	0	122 106	0			0
XX-14-00013	2007.10.09	Noteboock	14160	100%	85 000	0	0	85 000	85 000	0	0	85 000	0			0
XX-14-00014	2007.10.12	Skoda Fabia C.A./rendszám:XXX-444	14120	20%	3 309 850	0	0	3 309 850	124 709	561 970	0	686 679	3 185 141	0	0	2 623 171
XX-14-00015	2008.02.12	XXX-888/Skoda Fabia Combi Ambiente	14120	20%	0	3 436 170	0	3 436 170	0	493 282	0	493 282	0			2 942 888
XX-14-00016	2008.03.28	XXX-887/Skoda Fabia Combi Ambiente	14120	20%	0	3 437 970	0	3 437 970	0	425 044	0	425 044	0			3 012 926
XX-14-00017	2008.03.28	XXX-886/Skoda Fabia Combi Ambiente	14120	20%	0	3 437 970	0	3 437 970	0	425 044	0	425 044	0			3 012 926
XX-14-00018	2008.05.21	XXX-000/Skoda Roomster Style	14120	20%	0	3 573 370	0	3 573 370	0	359 428	0	359 428	0			3 213 942
XX-14-00019	2008.09.01	XXX-323/Skoda Octavia Tour	14120	20%	0	3 195 150	0	3 195 150	0	173 008	0	173 008	0			3 022 142

* A lista a maradványérték, az adótörvény szerinti értékcsökkenés és nettó érték nyitó/növekedés/csökkenés/záró tételekkel teljes.

Az adatok szerkesztésének van néhány további lépése, azonban ezeket a fentiekkel szemben már könnyebben kezelhetjük, az alábbiak szerint:

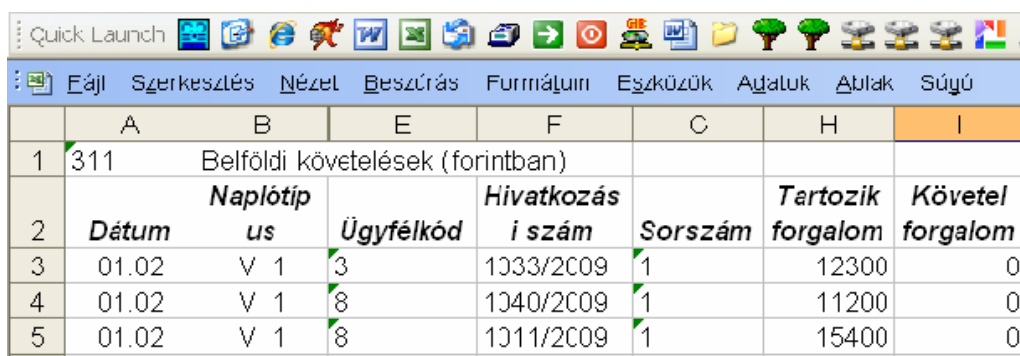
A meghatározott időszakra, vagy időpontra rögzített adatokból Excel szerkezetű forgalmi, vagy állományi adatfájlt mentünk le, melyben minden oszlop csak egy fajta adatot tartalmaz. Az adatfájlt archívum könyvtárba iktatjuk és a feldolgozásra másolatot készítünk, a továbbiakban csak ezt használjuk.

1. Szöveg-szám formátum átalakítás:

- a. Az átvett adatok *.xls formátumban megjelenő számadatainak az ezres tagozódást és a tizedes jegyeket elkülönítő „üres”, „vessző” vagy „pont” karakterei, a különböző formátumú adatbázisokban eltérően vannak értelmezve, mely megakadályozza a sorba rendezéseket és ennek okán szükséges a **számadatok szöveg formátumú megjelenésének szám formátumra módosítása**. Egy lehetséges megoldást az alábbiakban mutatunk be:

A probléma az Excel *Szerkesztés/Csere* menüpontjainak használatával oldható fel, oly módon, hogy az átvett adatok „szóköz”, „vessző” és „pont” karaktereit kijelöljük és az új karakter mezőt üresen hagyjuk, majd a módosítandó oszlopot, vagy oszlopokat kijelölve egy lépésben hajtjuk végre az átalakítást. (*Szerkesztőléc ; Shift →; Ctrl C; Ctrl V, majd oszlop kijelölés után „Az összes cseréje” parancs*) A lépések eredményeként a korábbi szöveg formátumú számadatok szám formátumra váltanak és szabadon sorba rendezhetők csoportosíthatók, összesíthetők.

- b. Az előző problémához hasonló feladatot jelen, ha az átvett *.xls adatok látszólag szám adatok, de mégsem azok mert balra tömörítve jelennek meg az Excel cellában és nem tartalmaznak semmilyen karaktert, melyet le tudnánk cserélni a fentiek szerint, például az alábbi táblázatban az ügyfélkód és a sorszám adatait.

	A	B	E	F	C	H	I
1	311	Belföldi követelések (forintban)					
2	<i>Dátum</i>	<i>Naplótípus</i>	<i>Ügyfélkód</i>	<i>Hivatkozás i szám</i>	<i>Sorszám</i>	<i>Tartozik forgalom</i>	<i>Követel forgalom</i>
3	01.02	V 1	3	1033/2009	1	12300	0
4	01.02	V 1	8	1340/2009	1	11200	0
5	01.02	V 1	8	1311/2009	1	15400	0

Annak érdekében, hogy érték adatként hasznosítható legyen a fenti E és C oszlop adata, többek között arra, hogy az ügyfélkódhoz tartozó ügyfél nevet a teljes sokaságban könnyen azonosíthassuk a további vizsgálatokhoz, például a kapcsolt vállalkozások kiemeléséhez, az alábbi megoldás javasolható:

Az Excel „Érték” függvénye a számot képviselő szöveget számmá alakítja, szintaxisa: *ÉRTÉK(szöveg)*. A végrehajtás során az átalakítandó oszlop mellé újabb oszlopot *Oszlop beszurása* paranccsal hozunk létre, és ebbe írjuk be a függvényt, majd az eredménnyel felülírjuk az átalakítandó oszlop celláit a *Szerkesztés/Másolás/Irányított beillesztés/Értéket* parancs sorozattal.

2. Az adatállomány szűkítése:

- a. A gyakorlatban előfordul, hogy az átvett adatsorok több adatot tartalmaznak, mint amennyi elégséges a könyvvizsgálati teszt elvégzéséhez, ezért meghatározzuk azokat az oszlopokat, melyek a vizsgálatához szükséges adatokat tartalmazzák és elrejtjük, vagy töröljük a szükségtelen oszlopokat.
- b. A felesleges sorok - például ismétlődő fejléc, programnév, ügyfélnév - is könnyen eltávolíthatók az 1/a-nál leírt lépés sorozat megfelelő alkalmazásával.

3. A konkrét tételek kiválasztása:

Az adatok sorba rendezésével kiválasztjuk a tétel azonosításához elégséges és a vizsgálati célnak megfelelő tétel csoportokat a 2. sz. mellékletben megadott tényezőknek megfelelően. Az esettanulmányban lévő példa alapján:

- i. Felosztott hibahatár 75 %-t meghaladó ügyletértékű tételek
- ii. Kapcsolt felekkel lebonyolított ügyletek,
- iii. Támogatott tételek,
- iv. Használton kívül,

majd a konkrét tételek adatait egymás után kijelöljük és kivágással elkülönítjük a munkalapon. Végül az eredeti sokaság tételei lecsökkennek a maradékegyenleget képviselő tételekre, melyek a véletlen mintavételezéshez alapul szolgáló sokaság adatai.